

al Cinca. Oït *la sôsa* a Alins (xix, 7), a Acanui i a Peralta (E.T.C. II, 116); però no es pot fer cas de la qualitat de la *s* ni de la de la *o*, perquè són parlars apitxats.

MENC. ANT. 1311: Dominicus de *la Sosa*, castellà⁵ de Montsó (Esp. Sagr. XLVIII, 218.11), identificació versemblant a causa de Montsó i de l'ús amb art. *la*.

Això augmenta la probabilitat de fer venir *Soses* del nom de la *sosa* o barrella (d'on s'extreu el mineral sòdic), per al qual s'ha acceptat l'etim. àr. vg. *sayda* 'ne-¹⁰grosa' des del DCEC i DECat (DECat VIII, 104-5). En tota la rodalia de *Soses* abunden els salats, les mates que fan la *sosa*.

Hi ha sengles partides de nom *El Salà(r)* a tots els mun. del voltant: Alcarràs, Torres, Sudanell; també¹⁵ abunda la mata en el terme de *Soses*; i en aquest una pda. dita *lo salóbre* (XLII, 102); i veg. altres testimonis de l'abundor de *soses* o *salats* a Torres, al Torricó i a Albelda (DECat, 10b29).

El riu *La Sosa* de Peralta de la Sal és salí certament²⁰ (E.T.C.) i és perquè també hi prosperen els salats. La reducció de *Soses* a *Soes* (1359) i després *Sos*, que hem registrat el 1179, 1212 i 1247, pot venir de l'altre resultat de la -D- postònica en català (com en *aloo/alosa* ALAUDA).

En conclusió tots els indicis positius són que el nom del poble de *Soses* ve de tal mata.

I en aquesta forma trobem el (3) Prats de la *Sôsa*, prop del Ginestugo, en el te. de Fontjanina (xix, 145.3).²

Més obscur és el problema que presenta el repetit nom portuguès *Souza* o *Sousa*. Ultra el més conegut *Souza* ja estudiat per Leite de Vasconcelos (RLus I, 51) hi ha els diminutius estudiats per Silveira: *Souzelas*, freguesia del concelho de Coimbra, antigament escrit sempre amb -s- —villa *Sausellas*— des de 937 fins al S. xvii, i un *Souselo*, freg. del concelho de Sinfães (35 k. Douro amunt de Porto) (Silveira, *Arquivo do Distrito de Aveiro* x, 944, 164 i 160).

Derivar-los de SALSÀ 'salada', impossible perquè hauria donat *soussa* amb sorda; o de SALICES 'salzes' (RLus. xxiv, 205), contradit per la -s- (no -z- antiga) (Silveira ja ho retira de l'estudi d'Aveiro), però tampoc es pot equiparar amb el cat. *sosa* o *soses* (la -D- hauria restat -d- o zero a Port.), ni amb l'ibèric *sosin*⁴⁵ contradit pel diftong portuguès.

En definitiva és possible i es creu que sigui quelcom diferent de tot això; cf. potser *Sauso*, riu d'Hispania citat per Pomponi Mela (III, § 1,15; Holder II, 1384). Potser és el Guadajoz andalús? O potser aquest⁵⁰ nom pre-romà *Sauso* es repetiria a Portugal? Afl. esq. del Guadalquivir (poc més avall de la ciutat de Còrdova) i caserío, prop de Carmona (que és uns 70 k. al SO. d'aquest riu); que es trobi (*yadi*) *šayš* en fonts aràbigues ni prova clarament que vingui de SALSUS,⁵⁵ ni s'oposa a relacionar amb el SAUSO antic. Es repetiria aquest a Portugal?

En tot cas els nostres *Soses/Sosa* poc tenen res a veure amb aquest problema portuguès; i encara menys amb els *Suessiones* gàllics o els *Suessetani*, que sug-⁶⁰

geria Pita.

¹ En general, 1r. membre de cpts., i de vegades també -*sosin*. Si hi poguéssim haver relació amb el bc. *osin* 'avenc, fondal', supòsit meu, potser es podria relacionar amb els testimonis d'una -s o -s- afegida, que he anat isolant en els arts. *Oris/Sorreigs*, *Besòs*, *Boldís*, *Soveix* i algun altre. —² Hi ha un NL compost de *sosa* planta salina en el Delta de l'Ebre: *Sosaberà(r)*, nom d'una estesa de «sosars» a la illa de Buda (M. T. Montanya Martí, *Noms sotaiguats* II, 409): col·lectiu en -ar de *sosa vera* 'sosa ventable' (contraposat a altres varietats de canyís).

Sospalmo, V. *Socauba* i S- (misc. moss.) *Sosques*, V. *Susqueda Sossagarre*, V. *Su Sossedo*, *Sossiats*, *Sossies*, V. *Sossis*

²⁰ SOSSÍS, SOSSIATS, SOSSIES i altres variants de *solsida* o *ensulsiada*

SOSSÍS, llogaret pallarès agre. al mun. i parròquia de Claverol, 4 k. a l'E. de la Poble de Segur. Recordo haver-ho oït amb -ss- sorda (*sosis* o *susis*) en les enquestes de 1957 a Talarn, i a Torallola o altre poble veí (xviii, 95 ss.).

²⁵ MENC. ANT. 973, donació de «todo el pueblo de *Sosis* al mon. de St. Pere de les Maleeses», doc. perdut, ³⁰ extractat per Fc. Llobet (S. xvii crec) i Abadal (P. i R., n.º 222).

El poblet està suspès damunt el curs de la Noguera Pallaresa, a un centenar de metres de desnivell, i a menys d'un k. de distància, damunt l'estretor del Pont de Claverol (allà on els raiers posen fi a llur navegació riu avall). Ben segur, doncs, que hi ha d'haver moltes *solsides* o *esllavissades* en aquella terra fluixa, amb jaciment de calç i ciment a Claverol; i l'immediat poble de St. Martí de *Canals* ha rebut precisament el nom d'aquelles canals, comes o «llaus», subjectes a freqüents *esllavissades*.

D'aquí la natural unió ETIMOLÒGICA amb la família del cat. *solsir-se* (DECat VIII, 54 ss.): aquesta és la forma del verb en cat. occid., corresponent a *ensulsiar-se* que ha predominat en cat. central, de terminació més ampliada. Aquella, però, amb ampla i antiga extensió romànica: fr. ant. i dial. *solsire* «effondrement», *soussir* «engloutir», *soussi/solsif* «caverne souterraine», amb una var. *solsis/sorsis* «gouffre», de data arcaica (S. XII), on la -s no sembla pas venir de la -s en cas subjecte, sinó de caràcter radical (DECat VIII, 44b35); en perfecta coincidència amb la terminació del nostre NL *Sossis*.

És possible que sigui el resultat del tipus etimològic SOLI-SÈDIUM, segons la idea d'Ant. Thomas (sospesada en l'art. del DECat). Sigui així o per una altra formació derivativa, o plural, la derivació de *Sossis* (amb l'absorció de la *l* implosiva per la *o*) no deixa cap escrupol. D'altra banda la -D- en aquesta terminació es prestava a diverses alteracions: recordem el vulgar